

PC Milieu Water en Landelijk Gebied

Aan : Werkgroep Natschaderegeling
Afschrift aan :
Van : Henk ter Horst
Datum : 14-09-2009
Betreft : Uitgangspunten natschade regeling
Bijlage(n) :
Zaaknummer :

Inleiding

De waterschappen en Provincie Gelderland werken op dit moment gezamenlijk aan het opstellen van hydrologische herstelplannen voor de TOP-gebieden. Belangrijk aspect, dat bij de overlegmomenten met het gebied naar voren komt, is de afhandeling van natschade. Bij de plannen is de "*Ladder van Keereweer*" uitgangspunt en daarbij wordt maximaal gezocht naar maatregelen om schade te voorkomen of naar een privaatrechtelijke overeenkomst waarmee (vooraf) voorzienbare natschade kan worden afgehandeld.

Voor de vrijwillige afkoop van landbouwkundig nadeel dient een gedragen en juridisch correcte (nieuwe/aangepaste) voorziening te worden getroffen.

Aanleiding:

De overeenkomst met het Rijk (gesloten december 2006) is in 2007 nader ingevuld met een aanpak binnen TOP-gebieden waar de verdroging moet worden opgeheven. De 35 TOP-gebieden omvatten samen 4658 ha verdroogde natuur in bestaande natuur en nieuwe natuur binnen de EHS.

De beleidsmatige insteek van de 2° Kamer en ook WHP3/het ontwerp Waterplan Gelderland is dat in de geselecteerde TOP-gebieden er een hoge ambitie is om de verdroging aan te pakken en om de natuurdoelen te herstellen. De praktijk eist dat er dat het duidelijk is hoe bij de uitvoering van de GGOR processen natschadegevallen worden afgehandeld.

De uitgangspunten zijn gezamenlijk totstand gekomen in (ambtelijk) overleg tussen de Provincie Gelderland, de waterschappen V&E, Veluwe, Rijn en IJssel en Rivierenland, LTO Noord en ZLTO alsmede het Gelders Particulier Grondbezit (GPG)

Uitgangspunten:

Algemeen:

- De natschaderegeling geldt, provincie breed, als systematiek voor de berekening van de kosten van natschade van anti-verdrogingsmaatregelen.
- De afspraken over de verdeling van de kosten geldt alleen voor de TOP-lijstgebieden.
- Er is sprake van vier vormen van schade:
 - Vermogensschade (wordt vergoed aan de eigenaar)
 - Inkomensschade (wordt vergoed aan de gebruiker)
 - Bijkomende schade
 - Belastingsschade

Welke methode om de natschade te berekenen?

Vermogensschade: Wordt altijd berekend door een taxateur.
Inkomensschade: Wordt berekend met behulp van het Aequatorsysteem.
Bijkomende schade: Volgt uit de berekening van de projectkosten.
Belastingsschade: Wordt achteraf vastgesteld en is verantwoordelijkheid ondernemer.

Welke berekeningsmethode om de schade te berekenen?

- De AEQUATOR systematiek is een beschikbare systematiek om de inkomensschade te berekenen. De Aequator systematiek betreft de meest recente helptabellen en daarbij is nu ook bedrijfsschade meegerekend.
Omdat dit systeem het meest adequate systeem is om de schade te berekenen, er voor dit systeem draagvlak bij LTO en wordt de behoefte om een schadecommissie in te zetten grotendeels voorkomen.
Het uitgangspunt is dat met dit systeem de komende jaren verder moet worden gegaan. Deze systematiek leidt tot een berekend schadebedrag waarmee het gesprek met de agrarische ondernemer kan worden aangegaan.
- De bovenstaande methode (Aequator, eventueel aangevuld met taxatie) lijkt daarmee de noodzaak voor één schadecommissie voor alle Waterschappen overbodig te maken. De waterschappen kunnen desgewenst zelf, indien er geen overeenstemming is bij schade, bv. Meerdere (onafhankelijke) taxateurs of mediation inzetten. Het waterschap kan op eigen verzoek een eigen schadecommissie instellen.
Als uitgangspunt wordt de volgende afhandelingsprocedure voorgesteld:
 - Voorzienbare schade wordt berekend m.b.v. Aequator, eventueel aangevuld met taxatie
 - Bij bijzondere situaties, bv. Bosbouw of bebouwing of specifieke gewassen (waarvoor geen normbedragen bestaan), of bij zeer grote schade bestaat er de mogelijkheid voor het inzetten van een taxateur of desgewenst meerdere taxateurs van elk van de betrokken partijen, indien er (vooraf) geen overeenstemming kan worden bereikt.

Wie betaalt wat?

- De werkgroep heeft als uitgangspunt geformuleerd dat voor de voorzienbare schade (Opgenomen in de projectkosten) de verdeling 75 % Provincie en 25% Waterschap, bedraagt
- De werkgroep stelt als uitgangspunt voor dat de onvoorzienbare schade een gezamenlijke verantwoordelijkheid is van de provincie en van de waterschappen. Deze afspraak geldt voor de duur van de 5 jaar (na afronding van het project) waarin het waterschap nog de verantwoordelijkheid heeft voor het vaststellen van eventuele schade. (Zie ook bij schade achteraf)
- Een aparte regeling voor onvoorzienbare schade na 5 jaar is niet nodig, omdat die kans op schadeclaims wel erg klein is. Mocht zich echter in de praktijk toch een schadeclaim na 5 jaar voordoen dan zal deze claim in onderling overleg tussen het waterschap en de provincie worden afgehandeld waarbij de hierboven aangegeven kostenverdeling uitgangspunt is.

Loketfunctie?

- Als uitgangspunt geldt dat de loketfunctie bij het waterschap ligt.
Volgens de waterwet is het Waterschap de enige watersysteembeheerder in het landelijk gebied.
- Voor uitvoerings activiteiten door bv de TBO's die leiden tot schade en die niet het gevolg zijn van besluitvorming/werkzaamheden van het waterschap, hebben de waterschappen vanuit hun loketfunctie de doorzendplicht aan de TBO's of de uitvoerende instantie.
(Er is een vergelijking met procesverantwoordelijkheid in het stedelijk gebied)

Rol schadecommissie?

- Het instellen van een schadecommissie is een bevoegdheid en verantwoordelijkheid van de waterschappen zelf. (Nadeelcompensatieregeling)

- Het uitgangspunt is dat, als gevolg van de inzet van de Aequator systematiek, desgewenst aangevuld met taxatie, er geen onafhankelijke schadecommissie voor alle Gelderse waterschappen gezamenlijk meer ingesteld behoeft te worden.

Wat met schade achteraf. Hoe dit te monitoren en hoe dit te organiseren?

- Schade achteraf wordt vastgesteld op basis van monitoring. Na 5 jaar sluit het waterschap de eigen verantwoordelijkheid voor schadevergoeding af. Na 5 jaar komt de bewijslast voor eventuele schade bij de ondernemer zelf te liggen. De finale kwijting vindt pas na 20 jaar plaats.
(Dit als gevolg van de voorwaarden uit de waterwet Art 7, 11 lid 3.)

Monitoring:

- Het uitgangspunt is dat de monitoring vanuit de provincie gericht is op het meten van de effecten voor natuur en landbouw binnen de TOP-lijstgebieden (EHS). De meting moet ook gericht zijn op het meten van de effecten in de omgeving. Daarbij is het van belang om de uitgangssituatie in beeld te hebben (nulmeting) en rekening te houden met gewas teelt rolatie.
Er is een provinciaal meetnet is wat alleen binnen de TOP-gebieden meet. Dat geeft dus niet of maar beperkt info over de natschade. Naast dit provinciale meetnet leggen de waterschappen projectmeetnetten aan. Deze meetnetten geven zowel informatie over de effecten van de maatregelen op de natuur, maar ook op de nadelige effecten op landbouw.
Uitgangspunt is om alle meetnetonderdelen (beleidsmeetnet en projectmeetnet) gezamenlijk te betalen volgens de 75/25 verdeling.

Communicatie.

De af te spreken uitgangspunten zullen verder uitgewerkt en gecommuniceerd moeten worden door de gezamenlijke waterschappen gezamenlijk, met desgewenst ondersteuning vanuit de Provincie, LTO en GPG.

Doorkijk naar vervolg uitwerkingpunten.

- In het najaar van 2009 het implementeren en beschikbaar krijgen van de Aequator-systematiek. Dit zou een gezamenlijke actie kunnen zijn van Provincie en Waterschappen.
- Compensatienota Vernattingssschade updaten door de waterschappen
 - Invulling geven aan de aanbeveling om transacties vast te leggen bij het kadaster.
 - Wat wordt verstaan onder ernstige schade? Dit dient aangegeven te worden in de nadeelcompensatieregeling.
 - Pool van natschade taxateurs?
 - Schadevergoeding bij pachtsituaties.
 - De natschaderegeling zal door het AB van het waterschap moeten worden vastgesteld.
 - Communicatie naar de diverse doelgroepen.

Bijlage De Ladder van Keereweer

Voor herstel en ontwikkeling van de natte natuur en daarmee samenhangende grondverwerving geldt de 'Ladder van Keereweer' als uitgangspunt:

Stap 1: Bescherming van de dubbelfunctie (hydrologische beschermingszone rond landnatuur).

Stap 2: (Her)beoordelen van de fysieke uitvoerbaarheid van het ontwikkelen van de dubbelfunctie.

Stap 3: Zo mogelijk schade voorkomen door goede gebiedsindeling en kavelruil.

Stap 4: Ondervangen schade met inrichtingsmaatregelen. Indien problematisch:

Stap 5: Compenseren schade middels vrijwillige overeenkomst. Indien problematisch:

Stap 6: Tegemoetkomen schade bij onvrijwillig uitvoeren van maatregelen of onteigening

Stap zes wordt alleen in uiterste gevallen gebruikt. De mogelijkheden van de stappen twee tot en met vijf dienen ten volle benut te zijn alvorens stap zes te kunnen zetten. De provincie Gelderland moet door het waterschap betrokken worden bij de beoordeling en afwikkeling van vernattingschade bij de stappen vijf en zes. Het college van Gedeputeerde Staten zal per geval haar advies aan het waterschap over stap zes voorleggen aan de Provinciale Statencommissie voor Landelijk Gebied en Water.

Schema initiatief Onderzoek en schade?

Als door maatregelen tbv natuur landbouwgronden natter worden dan optimaal¹, dan zijn de volgende stappen te maken. Vertrekpunt blijft voorkómen van schade (door kavelruil en/of mitigerende maatregelen).

type nadeel/schade	fase waarin nadeel/schade speelt	wie toont aan?	Kosten verdeling
voorzienba(a)r(e) nadeel/schade	vooraf afkoop nadeel - vrijwillig ²	waterschap in voor- fase of als onderdeel van uitvoeringsproject	Prov/Waterschap 75%/25%
	direct na uitvoering vergoeding schade ² - onvrijwillig	waterschap als onderdeel uitvoeringsproject	Prov/Waterschap 75%/25%
onvoorzienbare schade	binnen 5 jaar na oplevering uitvoering, evaluatie als afsluiting	waterschap	Prov/Waterschap 75%/25%
	5 jaar na oplevering project	gedupeerde	Een eventuele claim zal in onderling overleg tussen het waterschap en de provincie worden afgehandeld waarbij de hierboven aangegeven kostenverdeling uit- gangspunt is.
	20 jaar na oplevering project	geen recht meer op schadevergoeding	nvt

¹ De verrekening van verminderde droogteschade is nog discussiepunt, de Waterwet geeft de mogelijkheid om voor- en nadelen van dezelfde maatregel met elkaar te verrekenen.

² Nadeel kan beperkt zijn (zodat normaal landbouwkundig gebruik mogelijk blijft) of ernstig (zodat er geen normaal landbouwkundig gebruik meer mogelijk is); bij beperkt nadeel wordt schade uitgekeerd, bij ernstig nadeel afkoop van landbouwkundige waarde of aankoop.